

A BANYÁS

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Egész évre 12 K. || Félévre 6 K.
Negyedévre .. 3 K.
HIRDETÉSEK DIJSZABÁS SZERINT.

Felelős szerkesztő:
Dr. BISCHITZ BÉLA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Abonyi-utca 11. Földszint.
TELEFON 108—00.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

Budapest székesfőváros tanácsa és a magyar szénbányák.

S. — Nyugodt lélekkel mondhatjuk, hogy Budapest székesfőváros tanácsa rosszul cselekszik és hovatovább távoli vonatkozásban érte a dolgot. — Alapjában támadja meg a magyar szénbányákat azzal a szerencsétlen politikájával, amit a magyar szén üldözésével folytat. Mert az már a tárgyilagos kritikán is felül áll, amit a magyar szén ellen éppen a magyar főváros művel. Ahelyett, hogy elősegítené a szénbányák helyzetét, a leglehetősebb módon támadja, olyannyira, hogy ez a helyzet sokáig nem lesz tartható. Mert eltekintve attól, hogy épp a magyar fővárostól nem méltó a magyar szénbányák elleni harc; de egyébként is van-e még valahol széles e világon párja annak, hogy egy ország fővárosa (Budapest az ország szívében fekszik) nehézségekkel és sok-sok kalamitással üldözzön mindent, mi honi, mi magyar? Ami a magyar föld termése és magyar kéz munkája. Megtámadjon olyat, amelynek bírásáért törnie kellene magát és dédelgesse azt, minek fogyasztását nemhogy nem szabadna előmozdítani, de sőt ellenkezőleg — éppen megszigorítani kellene. Csak azért, mert az külföldi és a másik meg honi. A főváros olyan nagyon nem mondhatja el magáról, hogy a hazai cikkek mindenek előtt, mert számtalan példát tudunk az ellenkezőjéről. De a szén-árlejtésnél művelt dolga fölötté áll valameynyinek.

Méltóztatnak tudni, hogy a főváros vízműveinek és más intézeteinek (a kórházakat kivéve) szén-szállítására versenytárgyalást hirdetett. Eddig a közszállítási szabályrendelet folytán: mivel szén hazai termék is lévén, annak szállítását külföldivel szemben előnyben kell részesíteni, külföldi szénrel pályázni nem volt szabad. De a most folyó tárgyalásokon másként történt. A tanács kimondta, hogy mivel a magyar bányák kartellben vannak, előreláthatólag a magyar bányák drága ajánlatot fognak beadni, így, hogy a főváros ne károsodjék,

külföldi szénre is kiírják a pályázatot. Sőt külföldi szénre is kiadják a szállítást.

A fővárosnak talán igaza volna, ha és kérem, itt van a hangsúly. A mi édes fővárosunk, óh, nem olyan gazdálkodó, ki csak az olcsóságot keresi. Nem! A főváros épp másként tesz. Egészen másként tesz. Éppen ellenkezőleg! Csak jó volna, ha tényleg így tenné. De nem tesz így. Hogy miért, azt nem tudjuk, de tény, hogy nem így tesz. Meg aztán a főváros nem szereti a magyar szenet. Hogy miért, azt se tudjuk. De állítólag gazdasági okokból. És ezért rendezte be Budapest székesfőváros tanácsa a jobbparti Szent János kórházban a petróelumlumfűtést. Mert olcsóbb. Mert az átalakítás rengeteg összegű munkálatai után még mindig olcsóbb. De nem jobb. Olyannyira nem jobb, hogy a kórházban az olajfűtés a szolgálatot többször felmondta. Télviz idején is felmondta. A betegeket pokrócokkal takarták, hogy agyon ne fagyjanak. Bevezették újra a reparatura tartamáig, a szénfűtést. Mert az jobb. A másik meg olcsóbb és mi több, külföldi is. Aztán egyébként is jól gazdálkodik a főváros szénrel, mint azt az angol szénvásárlás illusztris példája mutatja. Az azért történt, hogy az inség idején a fővárosnak legyen szene. De csak próbált volna a szegény magyar vállalkozó az inség dacára is csak egy dekával kevesebb szenet szállítani a megrendelnél, lett volna bánatpénz.

Most megújulván a szállítás kérdése, tehát ajánlattételre szólítja fel a főváros a bányákat, de külföldi szénben is. Mert fél, hogy a magyar bányák drágák lesznek.

Hát miért is volnának drágák? Nézzük csak! A magyar bányák az olajfűtés rovására elesetek a kórházi szállítások legnagyobb részétől. Ebben tehát clöször van veszteségük. De másban van. Ugy tudjuk, több mint 6 éven át a főváros hatvanegynéhány fillérért vette a szén métermázsáját a bányák a vállalkozótól. Méltóztatnak tudni, mit jelent ez? Ez jelent 6000 waggon szénrel legenyhébben szólva évi 175.000 korona

vesztéséget. Tehát effektiv ráfizetést! A főváros jóvoltából, mert ő ragaszkodik a kötött szerződéshez, mit Isten tudja hány évvel előbb optionált. Hatvanegynéhány fillérért kapott szenet a főváros télen-nyáron, szükében és inségben; mert a szénből bőség nem volt. Kapott akkor, mikor a bánya víz alatt volt, mikor nem szállított, mikor nem termelhetett, mikor védte a bányáját, de kapott. A fővárosnak milliókra szóló nyeresége volt ez üzleten. A vállalkozó meg kereshetett — deficitet. És most, amikor alkalma lett volna valami módon, nemhogy behozni (ugyan ne méltóztassék ilyen vérmesen gondolkozni) valamit, de mert már ennek szállítására évek óta berendezkedett, azt fentartani, akkor az okos főváros, az — gazdálkodik; vagyis kiüti a nyereg-ől az eddigi hazai vesztes vállalkozót, mert: addú keressen a szegény külföldi. Ő keressen, mert szegény is, meg külföldi is. A hazai, az meg meg akar kérem; hát kell a hazaival még törődni is?! Csak úgy intermezzoul szurom be, hogy a hazai szénbányák termelését restringálnak, készletet teremtenek, de külföldi szén, az hónapról-hónapra, évről-évre több és több jön bele. És ilyenkor a szeretett magyar főváros külföldi szenet akar vásárolni!

A főváros csalódott!

Szegény csalódott! A külföldiek nem méltányolták a főváros előzékenységét. Vagy igen, éppen méltányolták és ezért drága ajánlatot adtak he. A magyar bányák meg megijedtek és potom árért kínálták fel a szeneiket, mert félték, hogy elveszítik, amire eddig ráfizettek.

Hát hiába: bizony csak okos ez a magyar főváros!

Bányászok, kohászok, gyakorlati geológusok és felsőbb mechanikusok kongresszusa Düsseldorfban.

— Saját kiküldött tudósítónktól. —

Alábbiakban számolunk be a kongresszus második és befejező harmadik napjáról. Az az inponálóan nagy és hatalmas szép kép, mely már kezdetben a kongresszus külsején meglátszott, most már teljesen kialakult. Az osztályok lázasan dolgoztak, hogy a kitűzött előadások megtarthatók legyenek és a programmba vett munka befejeztessek. Szinte sietésnek tűnik az egész tevékenységük. Az öregebbek és komolyabbak magukba fojtják emiatt haragjukat mondván: rapid az a sietség, amit itt művelnek. Pedig ez érthető. Annál is inkább, mert hiszen a kongresszus nemhogy felülmulta az összes eddig megtartott kongresszusokat, de méreteiben oly nagyszabású lett,

ami felülmulta a rendezők minden reménységét. E sorok írójának alkalma volt egy az előkészítőbizottságban vezető szerepet játszó urral beszélgetést folytatni és nemhogy örömeinek, de csodálkozásának adott kifejezést az egybegyültek nagy számán. Oly tömeg gyült itt egybe — mondotta — melyre nemhogy nem számítottunk, de még a legvérmesebb reménnyel elteltek sem mertek hinni. Elképzeld, mily munkát adott a rendezés munkálata. Hacsak a technikai munkálatokat vesszük számba: már az is mily rettenetes volt. Gondolja el most már, mit tett a kongresszus szellemi részének megállapítása. Minden jelentkező — és a csoportosan jelentkezőket is beleértve — elhelyezését nagy gonddal teljesítettük. Körültekintő figyelmességgel láttuk el a vendégeket. Hisszük, hogy sikerült is ezt elérnünk. És ép ezért nincs okunk kételkedni a kongresszus sikerében. Már csak a résztvevők száma is jelentős. Remélem, ily jelentőségteljes a szellemi és gyakorlati része is a kongresszusnak. És én azt hiszem, hogy az illusztris férfinak igaza volt.

A második napon folytatódta az előadások.

A bányászati osztályon 5 előadást tartottak. Az előadások közül 3 német, 1 angol és 1 francia volt. Ez osztály látogatottság dolgában minden más osztályt megelőzött. Az előadók a szakmaválogatott erői voltak, hallgatókban ezek folytán természetesen nagy volt a bőség. A felvetett kérdések a bányászat gyakorlati kérdéseiben mozogtak és főleg a szénbányászatra vonatkoztak.

*

A kohászati osztály praktikus csoportjában 6 felolvasással befejeződtek az előadások. Az előadók kivétel nélkül a németek soraiból kerültek ki. Az elméleti csoportban szintén 6 előadást tartottak. A német előadók sorait 1 angol és 1 amerikai felolvasó tarkította. Most is mint az első napon a német előadók Achenből kerültek ki.

*

Az alkalmazott mechanikai osztály 6 előadással zárult. Az előadók amerikaiak, franciák és németek voltak.

*

A gyakorlati geológiai osztályban 8 előadást tartottak. Ebből amerikai, görög előadásokra 1—1 előadás, a többi a németekre jutott.

Harmadik nap.

Miután az osztályok befejezték munkálataikat és záró ülésüket is megtartották, a kongresszus plenáris ülésén a kongresszust bezárták. És az egybegyültek különböző tanulmányuttra indultak.

A tanulmányutra legtöbben jelentkeztek a brüsszeli világkiállítást megnézendők.

*

Ezzel be is végződött a kongresszus. Elmondhatjuk róla: hogy minden, amit attól vártak, hatványozott mértékben sikerült. Nagy volt a gyakorlati és az elméleti értéke e kongresszusnak.

A stockholmi nemzetközi geológiai kongresszus.

Alig hogy lezárult a düsseldorfi bányászati kongresszus, már is egy másik kongresszusra jönnek össze a bányászat emberei; nevezetesen a XI. nemzetközi geológiai kongresszus ez évben Stockholmban augusztus hó 18-ika és 25-ike között fog ülésezni. A márciusban kelt körlevél részletes tervét adja ezen nagyfontosságú eseménynek, amely az egész földkerekség tudományos köreit élénke foglalkoztatja. Az 1878. évi párisi világkiállítás alkalmából összegyűlt geológusok, amikor az ilyen kongresszus hasznát belátva, továbbiaknak rendszerezését is elhatározták, bizonyára nem sejtették, hogy idővel milyen nagy jelentőségű tényezőivé lehetnek ezek az összejövetelek nemcsak a tudománynak, de a gyakorlati életnek is. Bizvást állíthatjuk, hogy ma a nemzetközi geológiai kongresszusok minden hasonló intézmény közt a legelőkelőbbek és olyan színvonalon állnak, amely ezeket a legfelső pártfogás és elismerés részeseivé teszi.

Az idei kongresszusnak is a vendéglátó svéd nemzet koronás uralkodója, V-ik Gusztáv király a védnöke, díszelnöke pedig Gusztáv Adolf királyi herceg, aki maga is tudományokkal foglalkozik. A rendezőbizottság élén ott látjuk a földművelésügy, belügy, közoktatásügy és külügy minisztereit, valamint az összes tudományos intézmények vezetőit.

Az ülések augusztus 18—25-ike közé esnek, a tanulmányutak pedig ezeket megelőzik, illetőleg követik.

A kongresszus rendezőbizottsága az előadások és viták sorát öt főcsoportba foglalta össze, olyanokba, amelyek a geológiának legsürgősebben megoldandó kérdéseit ölelik fel és a kirándulások folyamán a helyszínen is tanulmányozhatók. A főcsoportok a következők:

1. A prekambrium geológiája. 2. Az éghajlat változása az utolsó jégkorszak után. Az erre vonatkozó adatokat a kongresszus »Les changements de climat après le maximum de la dernière glaciation«, illetőleg: »Die Veränderungen des Klimas seit dem Maximum der letzten Eiszeit« cím alatt külön is kiadja. 3. A világ vasérckészletei és ezeknek elosz-

lása, amely fontos kérdés tárgyalására e célra az összes művelt államoktól nyert adatokat »Iron ore resources of the world« cím alatt előzetesen külön kiadták.

A kongresszus előkészítő bizottsága a Magyarhoni Földtani Társulatnak, a m. kir. Földtani Intézetnek szakvéleményeit is kikérte, amelyek így szintén résztvesznek a közérdekű tárgyak tanulmányozásában.

4. A sarki tájak geológiája. 5. A kambiumi állatvilág hirtelen megjelenése.

A geológiai kongresszussal egyidejűleg ugyancsak Stockholmban tartják a II-ik nemzetközi agrogeológiai értekezletet, amelynek elsője az elmúlt év nyarán Budapesten, a m. kir. földtani intézet kezdeményezésére gyűlt össze. Díszelnök Nylander O. Svédország földművelésügyi minisztere lesz, a szervező bizottság tiszteleti tagságát pedig valamennyi svéd gazdasági intézmény vezetői elfogadták. Ezen értekezletnek tervezete az agrogeológiának főbb irányelveit öleli fel, amidőn az alábbi kérdések tüzetes tanulmányozását helyezi kilátásba: 1. A talajok általános nomenklaturája és osztályozása. 2. A talajok fizikai elemzésénél alkalmazandó fokozatoknak megállapítása a talajszemek nagysága szerint. 3. A talajok vegyi vizsgálatánál alkalmazandó kivonatok készítése. 4. Az agrogeológiai térképezés módszerei.

A kongresszussal kapcsolatos 14 kirándulás közül főlemlítjük a Spitzberg (l'Isfjord) vidékeire tervezett nagy utat, amely július hó 25-étől augusztus hó 17-ig fog tartani. Ebben a nagy utban csak 60 geológus vehet részt. Egy másik kirándulást Norrland eruptívus vidékeire terveznek 21 résztvevővel. Az előbbit Geer, az utóbbit Högbom vezeti. Az üléseket követő kirándulások közül fel- említiük a Gotland és Dalarna vidékére rendezendő tanulmányutát, amely augusztus 25-től szeptember 6-ig fog tartani. Svédország quaternár viszonyainak áttanulmányozása augusztus 26-ától szeptember 9-ig fog tartani, ezen 30 résztvevő jelentkezhet.

A »The iron resources of the World« címen két hatalmas kötetben és egy kötet térképmelléklettel megjelent munka a múlt héten hagyta el a sajtót.

A nagy monografia szerint Európában 12.031 millió tonna vasérc van feltárva s ezenkívül még 41.028 millió tonna remélhető a feltáratlan hegységekből. Ázsiának 260 millió tonna a feltárt vasérc s mérsékelt számításal 461 millió tonnára becsülhető a reménybeli érc-kincse. Afrikában csak 125 millió tonna érc van bányászatilag feltárva, de a feltáratlan ércnek rengeteg mennyiségben rejtőznek a kontinens belsejében, számszerűleg azonban ezt a mennyiséget a geológusok sem merik becsülni. Ausztráliában 135 millió tonna feltárt és 68 millió tonna remélhető vasércet be-

csülnek. Amerika feltárt vasércincse 9855 millió tonnára és reménybeli mennyisége 81.822 millió tonnára rug. Mindezeket az adatokat összegezve, a földkerekségen 22.408 millió tonna feltárt és 123.377 millió tonna feltáratlan vasércet becsülnek a geológusok.

Ami az európai államokat illeti, itt a legtöbb vasérc Nagybritanniának van, a melynek vasérckészletét Louis Henrik bányageológiai tanár 1300 millió tonna feltárt és 37.700 millió tonna reménybeli mennyiségre becsüli. A második helyen Franciaország áll. Nicou nancy-i bányamérnök becsülése szerint 4400 millió vasércel. A harmadik helyre Németország kerül 3607 millió tonna feltárt vasércel. ezenkívül rengeteg feltáratlan vasérc van, a mit azonban a porosz geológusok számszerűleg meg nem becsülnek. A negyedik helyre az európai Oroszország kerül 1920 millió tonna érccel s az ötödikre Norvégiát tehetjük 1912 millió tonna, a hatodikra Svédországot 1336 millió tonna feltárt és reménybeli vasérckészletével. A többi államok már csekélyebb készletet mutatnak. Így Ausztria 250 millió tonna feltárt és 323 millió tonna feltáratlan készletet, Magyarország 33 millió tonna feltárt, 73 millió tonna reménybeli és 34 millió tonna jelenleg vasolvasztásra nem használt vasérckészletet mutat.

A nagy munkában a leghosszabb részt Bogdanovits Károly pétervári bányászakadémiai tanár írta, aki az európai és ázsiai Oroszország vasérctelepeit 190 oldalon 60 ábrával illusztrálva tárgyalja. Utána mindjárt Magyarország következik, amelynek vasércincseit Lóczy Lajos egyetemi tanárnak, a m. kir. földtani intézet igazgatójának felügyeletével Papp Károly dr. állami geológus becsülte és írta le 120 oldalon, 24 ábrával és egy nagy térképpel magyarázva. Magyarország ősi bányászkodásának megfelelően a legrészletesebb és legpontosabb becsléseket nyújtja ez a munka, amelyben Papp geológus Magyarország hét vasipari kerületének minden egyes vasbányáját sorra veszi s úgy a művelésben lévő, mint az elhagyott vasbányáknak, sőt még a lefoglalatlan hegységeknek vasércincset is felbecsüli. Részletes tanulmányainak végeredménye gyanánt azután kimondja, hogy Magyarország és társországainak 144 millió tonnát meghaladó vasérckészlete, ha a vasércnek külföldre való szállítását betiltanák, hazánk vasszükségletét 86 évre biztosítaná.

✂ HAZAI HIREK. ✂

Lapunk barátaira való tekintettel szerkesztőségi és kiadóhivatali helyiségeink augusztus 1-től fogva IV., (Belváros) Molnár-u. 33. házban lesznek.

A Várpalotai Ipartelepek r. t. Ha időnk lenne, hát akkor elmentünk volna, hogy legalább tudjuk, hogy ugyan miről is fog július 5-én tartandó közgyűlésen a Várpalotai ipartelepek részvény társaság beszámolin. De bizony, sajna, erre időnk nem lévén, bizony nem is tudjuk, a Várpalotai ipartelepek r. t. közgyűlésének programját és nem ismerjük a vállalat mérlegét. A kedves társaság ugyanis úgy tett, hogy az eziránt érdeklődőket meghívta irodájába, hol ezek a dolgok megláthatók és megtekinthetők, de közzétenni, azt nem tette, valószínűleg úgy gondolván, hogy ugyan, csak nem vagyok bolond, hogy nyilvános kritika tárgyává tegyem magam, mikor nekem arra semmi szükségem sincsen. Bizony sok szüksége nincsen; mert ami van, azt jobb, ha titokban tartja. Van esze, hogy ne provokájon kritikát. Amije van, azt szépen eltitkolja, hiszen az érdeklődők ugyanis csak szánni tudják azt a már amúgy is alapjában elhibázott alapítást és ügyvitelt.

Bányászati tanács Bosznia—Hercegovinában. *Burián* csász. és kir. közös pénzügyminiszter f. évi május hó 20-án kelt 671/eln. szám alatt a bosznia-hercegovinai kincstári bányaművek vezetésére *általános tanácsot* szervezett, a melynek az a rendeltetése, hogy a bányászattal kapcsolatos mindennemű műszaki, kereskedelmi és jogi szakkérdésben a miniszterium felhívására, avagy saját kezdeményezéséből véleményt nyilvánítson, illetőleg javaslatot tegyen. Ez a szaktanács üléseit Aécshen, a közös pénzügyminiszteriumban a bányászati ügyek osztályfőnökének elnöklelte alatt tartja, e f. évi június hó 7-én már meg is alakult. A tanács tagjaivá a közös pénzügyminiszter öt évi tartamra kinevezte: *Dr. Eydam Vilmos* bányászati főigazgatót Teplitz-Schönau-ból, *Hüttemann Gottfried* cs. és kir. főbányatanácsost Teplitz-Schönau-ból és *Schafarzik Ferenc* kir. bányatanácsost, a budapesti József műegyetemien az ásvány-földtan tanárát és a Magyarhoni Földtani Társulat elnökét.

Dr. Schafarzik tanár kinevezése élénk örömet kelt a magyar szaktársak körében, annival is inkább, mert *Schafarzik* a Bosznia okkupációjában, mint fiatal kadnagy részt vett, s vitézségeért Ófelsége a hadi disztingvált katonai érdemkeresztel is kitüntette. Nevezetes, hogy a jövő héten

Festékek

és lakkok

■ megbízható, szolid és olcsó beszerzési forrása ■
Krayer E. és Társa, Budapest

festék-, kence- és lakkyára

Főraktár és iroda:
V., Váci-út 6. sz.
„Krayer festékudvar.”

Ó cs. és kir. Fensége, József főherceg udv. szállítója. A m. kir. államvasutak, állami gép- és vasgyárak, az összes waggongyárak, Budapest főváros szállítója.

Schafarzik tanár éppen ott fogja a szaktanács keretében első működését teljesíteni — egy barnaszén-telep vizsgálatában — ahol annak idején első véres csatáját vívta, s ahol összes tisztársai elesvén, a fiatal hadnagy vette át a század vezetését.

Egy kőszénbánya vállalat vesztése. Bizony csak következetes marad a Bihari szénbánya és villamossági részvény társaság önönmagához, már t. i. annyiban, hogyha szénben nem is, de deficitben, abban szeret dolgozni. Olyannyira következetes és állhatatos abban, hogy azt is gondolhatnók felőle, hogy ez talán a szerelme. Mert őszintén szólva, szép, szép ha egy vállalat dolgozik, de ha már dolgozik, legyen annak lát szata is, de ne vesztés formájában. Mióta csak ismerjük a Bihari szénbánya és villamossági r. t.-ot, azóta csak deficitjeit ismerjük, mert másról hallgat. Igaz ugyan, hogy erről a legjobban szeretne hallgatni, dehát a kereskedelmi törvény nyilvános számadásra kötelezi és ilyenkor bizony nem marad más hátra, mint bevallani szépen munkálkodását, ami nem lehet más mint vesztés. A most közzétett 1909. évi mérleg is erről szól, amennyiben vesztés gyanánt nem kevesebbet, mint 100,135 koronát tüntett ki. Hát ez a már amúgy is lebélyegzés folytán még cimleg fennálló 1,200,000 korona alap-tőkének jókora elvesztését jelenti. Nem is értjük, mire jó azt a lignitet ott termelni. Kár az ilyen vezetés mellett ott dolgoztatni, mert évek óta sem remény, sem kilátás sincs, hogy a helyzet megváltozzék. Nem is értjük, a Magyar asphaltot, hogy e bánya rendeltetéséről mért nem intézkedik valami másképp.

Bányaszerencsétlenség Volkány községben. Végzetes bányaszerencsétlenségről értesül lapunk. A volkányi „Konkordia“ szénbányában a napok óta tartó esőzések folytán annyira keresztül ázott a talaj, hogy egy körülbelül 50 köbméternyi szén- és földkeverékből álló tömeg levált a helyéről és Kalbor János bányamunkást maga alá temelte. Minden mentési kísérlet hiábavalónak bizonyult, a szerencsétlen emberen segíteni nem lehet. A hatóság és a bányai igazgatóság szigorú vizsgálatot indítottak annak a kiderítésé céljából, hogy a végzetes katasztrófaért kit terhel a felelősség. A szerencsétlenül járt bányamunkás halálát özvegye és két gyermeke gyászolja.

Bányász-strike. Mint értesültünk, az Északmagyarországi kőszénbánya részvénytársaság egy aknájában a minap a munkások strikeba álltak és 2 napon át nem dolgoztak. A bányai igazgatóságnak sikerült a munkásokat kibékíteni és a munka helyreállt.

Tiltsuk el a vasérckivitelt. A stockholmi kongresszus alalmából kiadott vasérctelepet ismeretű müben szerepel hazánk vasérctelepe is, és itt konstatálja, hogy kevés a vasércünk. És ennek a kevésnek a fele is külföldre vándorol nyersen. A magyar vasérctelepek elenyésznek az ausztriai vasérctelepek mellett. Hogyha a vasérckivitelt eltiltanók, úgy vasérckészletünk 86 évre volna ele-

gendő. De ebben a számításban nincsen benne az évi szükséglet emelkedése. Ha ezt is tekintetbe vesszük, úgy valószínű, hogy vasérctelepeink kimerülése még ennek a generációnak életében megkezdődik. És nincsen benne a számításban a külföldre kerülő kénkovand és kénkovandpörk. Igaz, hogy ezek részben más számlára tartoznak és csak a vámkezelésnél jönnek egy kalap alá. De ezek révén is szegényebb lesz az ország évente egy millió métermázsa vastartalmu ércel, jó lenne ha megszívelnők ezt, és az érdekelt köröket gondolkodóba ejtené e helyzet. Talán ideje is volna erről beszélnünk!

Bartos Zoltán fém- és bádógárgyár műszaki célokra az eddig VI., Aradi-utca 60. szám alatt volt gyári vállalatát helyszűke miatt VII., Gizella-ut 53. sz. alatti új gyárhelyiségbe költöztette.

Az Északmagyarországi és a Trifaili. Sok tücsköt bogarat összebeszélnek a tőzsdén és így nem csoda, hogyha a mindentudó befentesek azt a hirt portálták, hogy az Északmagyarországi Kőszénbánya rt. és a Trifaili barnaszénbánya vállalat között tárgyalások folynak fúzió dolgában. Mint mondták, mindkét részről meg volna erre a hajlandóság, ha pedig a tárgyalások mégsem járnának eredménnyel, szoros érdekközösség jönne majd létre a két vállalat között. Hogy e hír mennyire valószínűtlen és valótlan, talán mi sem bizonyítja jobban, hogy e Trifaili legutóbbi közgyűlésén választotta be igazgatóságába Szende Lajost, a Magyar Általános Kőszénbánya vezérigazgatóját, a mi után nem képzelhető, hogy a Trifaili az Északmagyarországgal fog. érdekközösségbe lépni.

Új műszaki iroda. Láng Lajos mérnök július hó 1-én barátságos uton megvált a „Standard“ műszaki kereskedelmi részvénytársaságnál viselt igazgatói állásától és kilépve a vállalat kötelékéből, Budapesten, IX. Lónyai-utca 11. szám alatt újlag megnyitja „Műszaki Irodá“-ját ugyanazon különleges cikkeken, melyekkel a „Standard“-hoz való belépése előtt foglalkozott.

Az Urikány—Zsilvölgyi vásárol. Az Urikány—Zsilvölgyi kőszénbánya r.-t. igazgatósága már régóta tárgyal az állammal a Petrozsény—Livazény—Lupéyi helyiérkekü vasut eladása ügyében. Ugy halljuk, hogy a tárgyalások már közel állnak a befejezéshez, sőt, hogy csak a szerződés aláírása van hátra. Elhatározta továbbá az igazgatóság, hogy egy korábban szerzett opció jogával élni fog és ennek alapján egy újabb bányaterületet vásárol meg. Ezt még ősz előtt megszerzi, hogy rövidesen kutathasson ott szén után:

Mozgalom egységes talajvizsgáló eljárások kidolgozására. Dr. Sigmond Elek műegyetemi tanár, mint a nemzetközi agrogeológiai bizottság bizottság tagja, ez év május havában felhívást intézett a hazai szakkörökhöz, melyet mi is közöltünk, hogy közös munkaterv alapján fogjanak hozzá egységes talajvizsgáló eljárások tanulmányozása és kidolgozásához. A felhívás érdeklődésre talált. A talajvizsgáló ankét a következő tagokból alakult meg: Ballenegger Róbert, dr. Emszt Kálmán,

Floderer Sándor, dr. Ferentzy József, dr. Sigmond Elek, Trambics János, Vendl Aladár, dr. Windisch Richard, dr. Zölsz Arthur. A jelentkezett szakerek a következő kérdések tanulmányozását osztották fel: 1. Az agrogeológiai talajfelvételekkel kapcsolatos kémiai eljárások. 2. A talajtypusok jellemzésére szolgáló teljes talajelemzések. 3. A talajszilikátok oldhatóságának tanulmányozása. 4. A különböző finomságú talajrészecskék elmálási foka. 5. Az el nem máltott talajrészecskék oldhatósága. 6. A talajban előforduló humuszanyagok és azok nitrogénvegyületeinek kémiai és bakteriológiai tanulmányozása. 7. A talaj fizikai sajátságainak tanulmányozása. 8. A különböző hígítású savak viselkedése a talajban előforduló növényi tápanyagok iránt. 9. A talajban előforduló vízben oldható tápanyagok. A talajvizsgálatok kérdésének megoldása csak sokoldalú és számos kísérleti adat alapján lehetséges. Ezért kívánatos, hogy ez a szerény körben megindult mozgalom a jövőben az érdekelt szakköröket egyre nagyobb mértékben a közreműködésre megnyerje. Az ankét működése több évre fog kiterjedni és újabb tagok jelentkezését szívesen fogadják. A jelentkezések dr. Sigmond Elek műegyetemi ny. rk. tanár címére, Budapest, Gellért-tér 4. sz. küldendők.

A Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesülete munkásügyi szervezete a hó 24-én plenáris ülést tartott, a melyen tekintettel azon tarthatatlan helyzetre, amely a szervezethez tartozó gyárakra nézve a már hónapok óta tartó különféle sztrájkok és bojkottok következtében beállott, s arra, hogy a békésen dolgozni kívánó munkások ebben a sztrájkolóknak részéről mindenféle erőszakos eszközökkel akadályoztatnak *egyhangulag* felhatalmazta a szervezet végrehajtóbizottságát, hogy azon esetben, ha az a gyárakban a rendes munkaviszonyokat záros határidőn belül helyreállítani képes nem volna, végső védelmi-eszköz képen az *összes a szervezethez tartozó gyárak munkásainak kizárásával* élhessen.

A Vacuum Oil Company. Ausztiának nagymérvű nyerskőolaj ipara van, Magyarországnak egy cseppnyi nyerskőolaja sincs. A magyar kőolaj-finomítók a finomításhoz szükséges nyers olaj jókora részét Ausztiából importálják. Ausztriából és máshonnan nem erről jól gondoskodik a közös szerződés. Már most a Vacuum Oil Company, ez a hatalmas amerikai petroleum vállalat megtelepülvén Ausztriában is, Magyarországon is, kellemtelenkedik. Miben áll ez a kellemtelenkedés? Abban, hogy hatalmas versenyével lenyomja a finomított petroleum árát. Ez pedig kettős baj. A finomítvány árát lenyomva, mindenestre kisebb a finomítók haszna de egyúttal ugyanily arányban esik a nyersolaj ára is. Magyar érdekből tehát az

amerikai vállalat kettős nagy szolgálatot tesz: olcsóbbá teszi a köznép nagy fogyasztási cikkét és olcsóbb nyers anyagot juttat a hazai finomítóknak. Ámde az osztrák nyersolajipar károsodik. Ausztria tehát irtó háborúra készül az amerikai vállalat ellen és „számít”. Magyarország támogatására. És a milyen a magyar gazdasági közvélemény, még meg is kapja a támogatást.

A Központi Kereskedelmi és Iparbank pöre. Érdekes pörben lesz alkalmá a közel jövőben a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszéknek ítéletet mondani. A Központi Kereskedelmi és Iparbank 1907-ben kétmillió koronáról ötmillió koronára emelte fel az alaptőkét s egyezséget kötött a bécsi Jos. Kohn et Co. bankházzal az új kibocsátású részvények egy részének átvétele ügyében. Közvetlenül a kibocsátás előtt azonban szoros összeköttetésbe lépett az intézet a Leszámitolóbankkal s a bécsi bankházat már nem akarta a kibocsátásban részesíteni. Kárpótlásul azonban lekötötte a bécsi bankháznál bécsi üzleteit s ez az összeköttetés be is vált egy ideig, sőt az Agrárbank részvénykibocsátási szindikátusában a Központi Bank a Jos. Kohn et Co. céggel együtt szintén részt veit. A bank azonban úgy látszik nem óhajtotta bécsi üzleteit tovább is monopolizáltatni és mikor a tőzsviseelői kölcsön üzletágot kezdte kultiválni, bécsi képviselőket akart létesíteni, a melyet más bécsi intézetre bízott. A Jos. Kohn et Co. cég zokon vette ezt az az elhidegülést s talán még inkább megharagudott azért, mert a Központi bécsi tőzsdeműveleteivel egymásután különböző házakat keresett fel. Ezért az intézettel fennálló szerződés értelmében kártérítési pórt indított 1/4 millió korona erejéig a bank ellen. A tárgyalást még a nyár folyamán tartják meg. A pénzügyi világ érdeklődéssel várja a pör kimenetelét.

A budai Szt.-Lukácsfürdő nagyszállodájában a Thermal-szállodájában lakás teljes ellátással naponként 10 kor-tól feljebb. A **Kristály-forrás** hasznos ital étvágyzavaroknál és emésztési nehézségeknél. Kivánatra szén-savmentes töltést is szállít a

(B 343/51/II.)

Szt.-Lukácsfürdő Kútvállalat R.-T. Budán.

BORHEGYI
LITHIOMOS BORVIZ

Borhegyi a legolcsóbb lithionviz. Sziklából fakadó természetes ásványviz, Üdit és gyógyít! Megrendelhető: A „Magyar Ásványviz Forgalmi és Kiviteli R.-T.”-nál (B. K. 333/44.) Budapest. Telefon 162—84.

✠ KÜLFÖLDI HIREK ✠

Kína szénvagyona. Kinában a szénrétegek közep-vastagsága 7.5 méter. Kétszázötven vidékén vagy három milliárd tonnányi szén van, s ez is kizárólag kemény, csaknem egészen kénmentes, csekély hamutartalmu antracit. A vangpingi szénmező rétegei 12 méter vastagok. A Csili és Sanszi között elterülő szénvidék 750 kilométer hosszú és 75 kilométer széles s így területe 56.000 négyzetkilométer. Ez óriási telepek körülbelül 300—400 milliárd tonna szenet tartalmaznak. Ami a mostani fogyasztási mértékét tekintve, az egész világ iparát századokra el tudja látni a szükséges tüzelőanyaggal. Remélik, hogy további kutatások újabb szénterületeket fognak földeríteni, úgy hogy észak-keleti Kína széngazdagságát méltán kimeríthetetlennek mondják.

Munkaszünetelés. A „Consolidated Collieries Corporation”-nak a Shakespeare-Cliff közelében, Dover mellett levő bányájában — mint értesülünk — már hosszabb idő óta szünetel a munka és pedig egyrészt pénzügyi zavarok, másrészt pedig technikai nehézségek következtében. Dövertől északra sok aknán és tárnán dolgoznak és már rendkívül sok pénzt fektettek be a bányászatra. Az elért eredményekről nehéz megbízható értesülést szerezni, de nagyon valószínű, hogy nem találtak még kielégítő minőségű szenet.

✠ ÜZLET. SZÁLLÍTÁSOK. ✠

A vas- és fémpiacról. *Mannheimben* 1909-ben az olyan vasárak árának csökkenése, melyek nem tartoztak a Stahlwerksverband eladási körébe — továbbra is tartott. A vasművek elfoglaltsága egyre rosszabodott s így a rendkívül megnövekedett termeléssel szemben az árak esése nem is volt elkerülhető, annál is kevésbé, mert a külföldre való eladás is csökkent.

A Stahlwerksverband A. csoportba tartozó készítményeinél u. m. félglyártmányok, sinek, vasuti felépítményi cikkek, tucatvasárak, stb. szintén kisebb mennyiségben fogytak, de ezeknél legalább a Stahlwerksverband által fentartott árakban nyertek kárpótlást a termelők.

Sokkal rosszabbul állott azonban a B. csoportba tartozó árak áralakulása, melyeknél, mint vasbádóg, rudvas stb. úgy a belföldi, mint a külföldi piacokon élénk versengés volt s így az árakkal oly mélyre kellett leszállani, hogy nyereség már nem volt elérhető. Hasztalanul kísérlették meg a vasművek ezen cikkek árának felemelését szindikátusuk útján, mint már előbbi kísérleteknél, most is fel kellett hagyniok ezzel a próbálkozással, mert — a különböző érdekeket most még kevésbé tudták összeegyeztetni, mint azelőtt. Az év közepén az amerikai vas — és acélpiacon érkező jobb hírek következtében némi javulás állott be a német vaspiacra. Az amerikai kohóban és a nagykereskedőknél ugyanis megcsappant a nyersvaskészlet és pedig a nagymennyiségű vasuti felszerelési cikk, hajóépítési és épületvas megrendelés következtében.

Ehhez járult, hogy a német hasonló irányban dolgozó műveknél is nagyobb volt a kereslet, ami először is megszilárdította a helyzetet azután pedig az árakat emelte és az egész nemzetközi piacot elevevebbé tette. Ezen kedvező jelenség hatása alatt ezután sikerült is a német piacon az árakat valamivel emelni és az 1910-ik évre való üzleti kilátást jobbra tenni.

Hamburgban. Május hóban a nyersvaspiac üzletmenete csendes volt s csak a vasércpiacra mutatkozott némi élénkség. A fejlődésnek legnagyobb akadálya még most is az építőiparban beállott kedvezőtlen helyzet. Ez a válság első sorban az alakvas és vasgerenda-üzletet tette tönkre.

Félglyártmányban a helyzet még mindig kielégítő, amennyiben a szükséglet valamivel emelkedett. A kivitel azonban pang. A rudvaspiac irányzata nagyon lanya s határidős szállítások nem igen fordulnak elő. Az érdekelt körök ismét komolyan foglalkoznak azzal, hogy a konvenciót értékesítési szindikátussá változtatják át. A konvenció ugyanis csak a belföld árait állapítja meg, míg a kiviteli árak tekintetében a gyáraknak szabad kezet enged. Addig, amíg a piaci helyzet szilárd volt, a konvenció kielégítően működhetett, tekintettel azonban arra, hogy az árak a külföldön csökkentek nagyon valószínű, hogy a vas a kül-

Szabadalmazott Osztrák-Magyar Államvasút-Társaság

magyar bányái, hutái és uradalmi igazgatósága

Budapest, IV ker., Egyetem-utca 1. szám.

Vas- és acélművek: Resiczán és Aninán. Hidépitő- és gépgyárak Resiczán. Gazdasági gépgyár: Román-Bogánon. Petroleumfinomító, malmok, cementgyár, erdészeti és gazdaság: Oraviczán.

Bessemer-acélsinok bármily szelvényben, mindenféle sinkapcsoló szerek, vasfelépítmény, váltók, váltósínok és keresztvezeték, hidak és egyéb magas építkezési vasszerkezetek, fordítóköröngök és tolópadok, vízállomási berendezések, tartányok, kész vasuti kerekek és kerékcsoportok, mozdonyok, szerkocsik és waggonok részere, csillekerekok és csillekerékpárok, tengelyek, abroncsok (tyres) kerékcsoportok, acélöntvények és mindennemű kovacsolt alkatrészek vasutak részere és hidépitésre, hajóépítés, gépgyártás, bányák, hengerművek és hámorok részere, mezőgazdasági gépek, ekék és okealkatrészek, mindennemű gép- és építési öntvények, csövek, állva öntve, víz-, gőz- és gázvezetékek részere, öntött vaskályhák és takaréktűzhelyek nagy választékban, oszlopok, korlátok, mű- és egyéb öntvények, csavaranyák és szegecsek, rud- és fagonvasak, hengerelt és szegecselt építési és waggontartók, sima és rovátkolt vas- és acéllemezok, hidraulikus mész, építő téglá és cement.

Megrendelések a budapesti igazgatósághoz
IV., Egyetem-utca 1. szám alá küldendők.

(B 287/5111)

földről olcsóbban kerül a belföldi piacokra és a konvenció által megállapított árak nem lesznek tarthatók. Ebből az következik, hogy a rudvas konvenciót szilárdabb alapokra kell fektetni.

A vasuti anyag előállításával foglalkozó gyárak a lefolyt hónapban is a miatt panaszkodtak, hogy a vasutigazgatóságok kevés megrendelést adnak fel. Bányasint a belföld és a külföld egyaránt élénken vásárolt.

Önban. A magas árak a hónap folyamán nem voltak tarthatók. Ólom és horgany iránt május havában nagyon gyönge volt az érdeklődés, minek következtében az árak hanyatlottak.

Rézben. A május hónap irányzata elég szilárd volt, bár az árak itt-ott némileg hullámzottak, hanem azért nem csökkentek. A piac kellően el volt látva áruval. Az érdeklődés a hónap vége felé emelkedett sőt júniusra nagyobb kötések jöttek létre. Jegyzések 117—121 márka között ingadoztak.

DIGESTOL

Kitünő hatású emésztő por

gyomor- és bélbajoknál.

Az emésztést elősegíti, a székletet szabályozza. Orvosi kitünőségek által kipróbálva és ajánlva. Ára egy doboznak **2 korona.**

Készíti: **Glück Rezső** gyógyszerész
gyógyszertár a „Fehér galambhoz“

BUDAPEST, VIII. kerület, Rákóczi - tér 2. szám.

(B 309/10/11) **Kapható minden gyógyszertárban.**

Ajánlat.

21286. A m. kir. állami vasgyárak központi igazgatósága a f. évi szeptember hó 1-től 1911. évi augusztus hó végéig terjedő időre a vezetése alatt álló budapesti gépgyár 100, szóval egyszáz és a Zólyombrézói m. kir. vasgyár 750, szóval hétszázötven, összesen 850, szóval nyolcszázötven métermázsa zabszükségletének biztosítására ezennel pályázatot hirdet.

Fenti mennyiség a szükségletnek csak megközelítő részét képezvén, a megrendelő gyáraknak jogában fog állani ezen mennyiségnél 25%-kal több- vagy kevesebbet is az elfogadott ár és feltételek alapján megrendelni.

A zabnak nagyszeműnek, konkolytól és portól mentesnek, továbbá hektoliterenkint legalább is 44 kilogramm súlyúnak kell lennie.

Az 1 koronás bélyeggel ellátott ajánlatok Zabajánlat 21286/1910. számhoz: külcimű, lepecsételt borítékban, bérmentesen, legkésőbb folyó évi július hó 15-ig alulírt igazgatóságnál (Kőbányai-ut 21.) benyújtandók, a hova az ajánlattal egyidejűleg az ajánlott zabból egy a cég nevével ellátott 10 kilogrammnyi mintacsomag is beküldendő.

Az ajánlatban az ár a zabnak $\frac{1}{2}$ és teljes kocsirakományokban bérmentve a budapesti gépgyárba, illetve Zólyombrézói állomásra való szállítást beleértve, 100 kilogrammonként adandó meg.

A biztosított zabmennyiség a budapesti gépgyár részére 1911. évi február hó elején, a Zólyombrézói vasgyár részére pedig folyó évi szeptember, december, 1911. évi február és június hónapokban lesz a nevezett gyárak által esetről-esetre kiállítandó megrendelési levelek alapján lehívásra szállítandó.

A zab a szállító cég zsákjaiban szállítandó, az üres zsákok azonban az átvételtől számítandó 8 nap alatt bérmentve vissza fognak küldetni.

(B. 351/27.)

A szállítással megbízott cég köteles leendő a biztosított mennyiség értékének 10%-át készpénzben, vagy állami letétre alkalmas értékpapírokban a kötlevel vételtől számított 8 nap alatt az állami vasgyárak központi pénztáránál (Budapest, Kőbányai-ut 21.) óvadék gyanúnt letenni, mely összeg csakis a kötlevelben elvállalt kötelezettségeknek pontos és kifogástalan teljesítése után fog a letétjegy ellenében visszaadni. Azon esetben, ha a biztosított zabmennyiség az előirt időre be nem szállíttatnék, vagy pedig ha a feltételeknek meg nem felelő minőség folytán visszafúfasított zabmennyiség az előirt időre nem pótolatnék, a megrendelő gyárak jogában álland a hátralékos mennyiséget a szállító cég veszélyére és költségére bármikor, bárhol bármily áron beszerezni és az ebből származó többköltséget a szállító cég követeléseiből vagy biztosítékából levonni, esetleg olcsóbb beszerzésből származó különbség azonban a megrendelő gyár javára esik.

A közvetlenül a megrendelő gyárhoz beküldendő számlák szabályszerűen bélyegzett nyugták ellenében, a szállítást követő hó folyamán a m. kir. állami vasgyárak központi pénztáránál készpénzben fognak kifizettetni és ez alkalommal a számlösszeg 2%-a pénztári engedmény címén, $10\frac{0}{100}$ -e (egyezer korona után egy korona) pedig a gyárak külön segélyalapja javára fog levonni.

Az alulírt igazgatóság tartartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül szabadon választasson és az egyes gyárak szükségletét tetszés szerinti elosztás mellett is biztosíthassa.

Az ajánlattevő ajánlatával mindaddig kötelezettségben tartozik maradni, míg annak el- vagy el nem fogadásáról értesítést nem nyer. Budapest, 1910. évi június hó 22-én. A magyar kir. állami vasgyárak központi igazgatósága.